

[Vesterager.]

Kirke og mellem Kirke og Stat, da jeg ikke kender til, hvordan Forholdene ligger og Forhandlingerne er ført i det kirkepolitiske Udvalg. Da der imidlertid ikke er Tvivl om, at vi staar overfor Reformer paa mangfoldige Omraader, synes jeg, det havde været nok saa naturligt, om man havde ventet med dette, indtil man havde set, hvorledes det hele udviklede sig, i Stedet for at jage Lovforslaget igennem Rigsdagen, hvor vi har saa mange politiske Spørgsmaal, og hvor der er saa lidt Ro til at tænke og arbejde med denne alvorlige Sag, der kan faa saa uhyre Betydning for hele vort Folks aandelige Opdragelse og Kultur; men nu er det vel nok vedtaget, at Lovforslaget skal gennemføres, og det er umuligt for et Mindretal at forhindre, det. Der er imidlertid en Ting, man kunde have forlangt, det er, at man havde søgt at faa Lovgivningen nogenlunde fælles og havde arbejdet henimod en fælles Lovgivning i de forskellige Landsdele.

Jeg er Modstander af disse mange Fagtilsyn, og naar jeg har ønsket, at Præsten skulde være Medlem af Skolekommissionen, er det ikke blot ud fra et rent kirkeligt Synspunkt, men ogsaa ud fra et skolemæssigt Synspunkt, thi vi faar snart saa mange Tilsyn i Skolerne, at det bliver vanskeligt at holde Rede paa. Vi har Inspektion paa alle Omraader, specielt i Sang, Gymnastik og Haandgøring, og nu faar vi det ogsaa i Religion, og vi faar rimeligvis et Forældreraad — der staar ikke noget i Loven om, hvor tit det kan besøge Skolen, men der er vel ikke noget i Vejen for, at det kan besøge Skolen hver Dag, om det har Lyst dertil. Jeg tror, den Hunger, der har været i Lærerkredse efter Tilsyn, er ved at blive stillet; jeg tror, man spørger sig selv: Mon det ikke var nok saa godt, at Skolen kunde komme til at arbejde i Ro, at der kunde komme mere Ro og Fasthed over Skolens Arbejde i denne vanskelige Tid. Jeg ved ikke, hvordan man skal forstaa den Opgave, man giver Præsten, men jeg maa da mene, at han ogsaa skal kaldes til, naar Undervisningsplanen lægges, saaledes at Tilsynet ikke blot bestaar i, at han kommer og hører paa, hvad Børnene kan eller ikke kan; han kan ikke være ganske afskaaret fra at være med ved Fastlæggelsen af Timer og Valget af Undervisningsmidler og ved de forskellige Ting, der er knyttet til Religionsundervisningen. Jeg tror, at man i alt Fald i Landbyskolerne vil se med en vis Undren paa, at vi herinde i de sidste Dage af Rigsdagssamlingen kører et saadant Forslag igennem uden at tage Tid til at drøfte alt det nye, som er kommet frem i det. Jeg

forstod paa det ærede Medlem Hr. Arnth Jensen, at Lovforslaget skal henvises til et Udvalg; dette Forslag vil jeg i høj Grad støtte om ikke for andet saa for Anstændigheds Skyld; om der kan opnaas nogen Ændring i Lovforslaget, er jo et andet Spørgsmaal.

Med Hensyn til Skolevæsenet i København maa jeg sige, at der er Forbedringer efter min Mening, men man har jo fuldkommen strøget alt, hvad der hedder kirkeligt Tilsyn. Man gør det med den Begrundelse, den ret mærkelige Begrundelse for Resten, at det, man havde, betød saa umaadelig lidt, og saa kunde man lige saa godt afskaffe det. Det er en Fremgangsmaade, som ikke er helt ukendt: man bliver ved at svække en Mand i hans Stilling, og naar man saa har svækket ham tilstrækkelig længe, siger man, at nu kan man lige saa godt afskaffe ham! Jeg synes jo, der havde været nok saa god Mening i at tage Sagen op og prøve paa, om man dog ikke kunde finde noget lignende for Københavns Vedkommende, som man har fundet for det øvrige Land, det havde der dog været en vis Mening i. Nu faar vi en Ordning i Sønderjylland, en anden i København, en tredje i det øvrige Land og en fjerde paa Færøerne. Paa Landet skal man have det gejstlige Tilsyn — det har Venstre ment var nødvendigt —, København er jo saa fremskrednen, der er det ikke nødvendigt, i Sønderjylland har man det af forskellige Hensyn heller ikke, og paa Færøerne skal man have det mest udvidede gejstlige Tilsyn i Danmark. Jeg synes, det havde været nok saa naturligt, om man saa vidt gørligt havde søgt at finde en fælles Ordning for baade København og Provinsen og ogsaa i nogen Maade tilstræbt det overfor Sønderjylland.

Med Hensyn til de private Skoler har jeg ønsket, at de skulde have saa frie Forhold som muligt, og jeg har ikke noget at indvende imod, at de faar Lov til i stor Udstrækning selv at bestemme, hvorledes deres Tilsyn skal være. Men her har man jo ogsaa en Mærkværdighed, den, at de skal ogsaa have Attester fra en Præst, at de ogsaa skal have lidt af det gejstlige Tilsyn. Saadanne private Skoler her i København, som jo er nær knyttet til Hjemmene, Forældrene, kan ikke undvære et vist Testimonium for deres Undervisning i Kristendoms-kundskab, men i hele den store offentlige Skole skal man ikke have noget med dette at gøre!

Jeg maa da sige som Slut paa dette, at vi ikke kan stemme for Forslaget i den Skikkelse, det har. Som jeg begyndte med